

winnaar
Jonge Maaskantprijs 2017
Arna Mačkić – Studio L A

omslag: Jump for Mostar

bestuur
Stichting Rotterdam-Maaskant

Ahmed Aboutaleb, voorzitter

Willem Sulsters, secretaris

Hein van der Loo, penningmeester

Pi de Bruijn

Maarten Hajer

Kai van Hasselt

Floor Milikowski

Wies Sanders

Joost Schrijnen

Adriaan van der Staay

voorwoord

De wederopbouw van Rotterdam was van grote zakelijke en persoonlijke betekenis in de loopbaan van architect Hugh Maaskant. Hij beschouwde het als een voorrecht om als architect de herbouw van zijn eigen stad mee te maken en mede vorm te geven. Met een rationele, functionele en toegewijde benadering heeft hij vorm gegeven aan het Rotterdam zoals we dat nu kennen. Zijn architectonische nalatenschap in de stad is dan ook indrukwekkend.

Hoewel in zijn eigen werk een pragmatische aanpak vooropstond, stelde hij met de oprichting van de Stichting Rotterdam-Maaskant in 1976 de maatschappelijke en culturele inbedding van architectuur centraal. Hij had groot respect voor personen die met het voeren van het debat de bewustwording en de beleving van de bebouwde omgeving vergrootten. Dit nam hij op in de doelstellingen van de stichting.

In 1985 is de Maaskantprijs voor Jonge architecten geïntroduceerd; een tweejaarlijkse aanmoedigingsprijs voor jonge architecten, landschapsarchitecten of stedenbouwers van 35 jaar of jonger, van wie het werk, al dan niet uitgevoerd, voorop staat. Werk dat een bijdrage levert of zal leveren aan eerdergenoemde doelstellingen.

Arna Mačkić, mede oprichter van Studio L A, ontvangt op vrijdag 10 november 2017 de de Jonge Maaskantprijs.

Deze prijs wordt toegekend op voordracht van een onafhankelijke jury welke zorgvuldig is samengesteld door het bestuur. De jury bestaat deze editie uit Tijs van den Boomen (journalist en stadsonderzoeker), Elma van Boxel (oprichter ZUS en winnaar Jonge Maaskantprijs 2007), Michiel van Iersel (Non-Fiction, Failed Architecture).

Evenals bij de naamgever van de prijs, speelt de wederopbouw van verwoeste steden een centrale rol in het werk van Arna. Ze geeft op zeer persoonlijke wijze invulling aan het begrip 'Architect van de Wederopbouw'. Een titel waarmee ze, evenals Maaskant, door anderen wordt bestempeld. Haar werk toont feilloos de betekenis die architectuur kan innemen in het culturele en maatschappelijke leven en de impact ervan op de beleving, identificatie en herinneringen van de inwoners van deze verwoeste steden.

Het bestuur kon ook niet anders dan, op voordracht van de jury, met veel trots en enthousiasme de Jonge Maaskantprijs 2017 aan Arna toe te kennen.

Ahmed Aboutaleb

voorzitter bestuur

Stichting Rotterdam-Maaskant

winnaar

Jonge Maaskantprijs 2017

Arna Mačkić – Studio L A

JURY 2017 Tijs van den Boomen, Elma van Boxel, Michiel van Iersel

De jury belooft Arna Mačkić (1988) met de Jonge Maaskantprijs 2017 voor haar zoektocht naar 'inclusieve architectuur' en naar nieuwe vormen van publiek domein. Mačkić ontwerpt niet alleen, ze reflecteert ook in woord en geschrift. Ze is een verbindende stem, die de wonden van het verleden heelt, zonder de littekens weg te poetsen.

inleiding

Als jury hebben we het veld van jonge architecten, landschapsarchitecten en urbanisten afgestruind, op zoek naar aanstormende talenten die door hun leeftijd weliswaar meestal nog niet veel hebben gerealiseerd, maar die door hun visie en ontwerpkraft bewijzen nu al te beschikken over bijzondere kwaliteiten en die een grote belofte vormen voor de toekomst.

In onze zoektocht kwamen we een grote verscheidenheid aan stijlen, strategieën, visies en uitingen tegen. Uiteindelijk kwamen we tot een shortlist van zes ontwerpers, die elk een heel eigen invulling geven aan de rol van ontwerper. In willekeurige volgorde: de ontwerper als choreograaf, als sociaal ingenieur, als meester-ontwerper, als verhalenverteller, als creatief entrepreneur en als vrijdenker.

Daarmee hadden we een probleem geschapen: hoe appels met ananassen te vergelijken? Gelukkig deed één persoon van meet af aan van zich spreken door een uitgesproken persoonlijk, maatschappelijk geëngageerd, poëtisch, divers, krachtig en intelligent oeuvre.

Het is een eigenzinnige, jonge vrouw, die ondanks haar 29 jaar en het feit dat ze ten tijde van onze zoektocht nog moest afstuderen aan de Amsterdamse Academie van Bouwkunst, een bekroond boek schreef, zeven jaar voor een vooraanstaand bureau werkte en vervolgens een eigen bureau oprichtte, verschillende werken opleverde, publieke debatten organiseerde en een aanstelling kreeg als hoofd van de architectuurafdeling op de Gerrit Rietveld Academie.

Haar naam is Mačkić, Arna Mačkić.

achtergrond

Mačkić werd in 1988 geboren in Bosnië-Herzegovina en groeide op in Capljina. Toen ze vijf jaar was, vluchtten haar ouders naar Nederland waar het gezin onderdak vond in een asielzoekerscentrum in Putten. Na haar middelbare school studeerde ze aan de afdeling Architectural Design van de Gerrit Rietveld Academie, waarna ze haar opleiding vervolgde aan de Academie van Bouwkunst in Amsterdam. Daar studeerde ze in 2017 af als Master in Architecture met een ontwerp (in samenwerking met Lorien Beijaert) voor een fictief Instituut voor de Rechten van de Mens, een inclusieve en democratische plek op Het Plein in Den Haag.

Al tijdens haar studie aan de Rietveld Academie – ze was toen 19 – werd ze aangenomen bij RAAAF (Rietveld Architecture-Art-Affordances), waar ze nauw betrokken was bij spraakmakende projecten in binnen- en buitenland. Zo was ze onder andere uitvoerend architect van The End of Sitting, een ontwerpend onderzoek naar staand werken. Daarnaast werkte ze aan haar eigen boek. Vorig jaar richtte ze samen met Lorien Beijaert het bureau Studio L A op.

werk

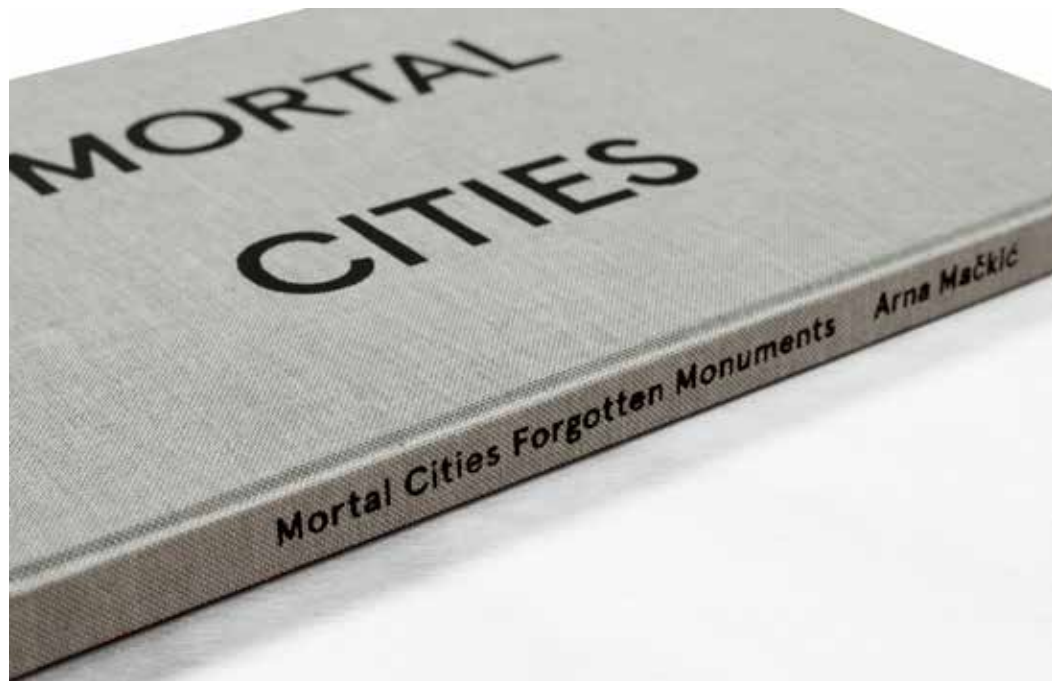
In 2013 kreeg ze van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie een werkbeurs talentontwikkeling, die haar de kans gaf onderzoek te doen naar haar familiestad Mostar en de rol die architectuur speelde bij de keerpunten in de geschiedenis van de Balkan.

Dit resulteerde in een even zo mooie als kritische publicatie *Mortal Cities & Forgotten Monuments*, een hoogstpersoonlijk verhaal waarin ze beschrijft hoe ze zes jaar na haar vlucht uit Bosnië terugkeerde in een kapotte, gespleten stad, waar moslims en katholieken strikt van elkaar gescheiden leven, en hoe ze besloot haar vakkennis in te zetten om mensen bijeen te brengen.

In haar boek stelt ze de reconstructie van de Oude Brug van Mostar, die in de oorlog was opgeblazen, aan de kaak: een perfecte remake ontkent de oorlog en de gevolgen ervan. In plaats van de vorm stelt ze het sociale gebruik van de vroegere brug centraal: jonge inwoners van alle gezindten doken van de vierentwintig meter hoge brug om hun mannelijkheid te bewijzen. Zo komt ze tot een monumentale tribune annex duikplank. Met de eerste druk van *Mortal Cities* won ze in 2015 de prijs voor het best verzorgde boek en de Dutch Design Award in de categorie Design research. Sindsdien sprak ze op congressen in Stockholm en Beiroet over wederopbouwarchitectuur in door oorlog verwoeste steden als Beiroet en Aleppo.

Rowan Moore, architectuurcriticus van de Britse krant *The Guardian*, selecteerde de meest recente uitgave van *Mortal Cities & Forgotten Monuments* als een van de beste architectuurboeken van 2016.

Ook publiceert ze regelmatig artikelen en essays, onder andere gastbijdragen aan *Harvard Design Magazine* en *Kunstlicht*, en geeft ze lezingen in binnen- en buitenland. Op deze manier scherpt ze haar eigen ideeën

Mortal Cities & Forgotten Monuments

Mortal Cities & Forgotten Monuments

tentoonstelling Lekker Licht, Centraal Museum Utrecht

tentoonstelling Lekker Licht, Centraal Museum Utrecht

en bereikt ze een steeds groter en internationaler publiek.

In samenwerking met debatcentrum De Balie organiseerde ze twee avonden waarin ontwerpers, academici, beleidsmakers en anderen uit binnen- en buitenland in gesprek gingen over de rol van architectuur in het creëren van inclusieve steden.

Met Studio L A ontwierp ze onder andere de tentoonstelling Lekker Licht in het Centraal Museum in Utrecht, waarin ze het werk van verschillende kunstenaars die met licht werken op ingenieuze wijze samenbracht in een grote sculpturale installatie.

Met Lorien Beijaert maakte ze eerder al het tentoonstellingsontwerp voor de alternatieve kunstbeurs Unfair, waarin jonge kunstenaars ruimte kregen om hun eigen werk te tonen en zich tegelijkertijd aan elkaar konden spiegelen door een spel van open en gesloten wanden en hellende vlakken. Hierdoor ontstond een coulisse-effect met zichtlijnen die werken deels deed overlappen en diepte en licht-donkercontrasten accentueerden.

Studio L A houdt kantoor in de creatieve broedplaats Lola Lik in de oude Bijlmerbajes, pal naast het asielzoekerscentrum. Mačkić en Beijaert maakten samen met de mensen van Favela Painting onder andere twee ontmoetingsruimten en de bewegwijzering voor het asielzoekerscentrum.

Voor het International Social Housing Festival **analyseerden ze de geschiktheid van het voormalige gevangeniscomplex als tijdelijke huisvesting voor 600 vluchtelingen en stelden ze voor om de tralies voor de ramen te verwijderen, tegen de zin van het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) in.** De volharding waarmee ze dit voorstel verdedigen toont hun grote toewijding als ontwerpers met een sociaal hart.

monumentale Menselijkheid

Arna Mačkić ontwerpt, onderzoekt, schrijft, doceert en initieert. Ze geeft lezingen en zwengelt debatten aan over de functie en kracht van de publieke ruimte. Zo maakte ze indruk als gastspreker tijdens de bijeenkomst die de Rijksbouwmeester organiseerde over de groeiende sociaal-culturele tweedeling in de samenleving en de manieren waarop ontwerpers, maar ook bestuurders zowel nationaal als lokaal, hierop kunnen reageren. Dat alleen al getuigt van een grote ontwerpkracht, want ontwerpen is meer dan alleen het maken van een ontwerp.

Juist het scherpstellen van problemen en uitdagingen en het definiëren van de opgaven beïnvloedt direct en indirect de ruimtelijke vormgeving, zowel hier in Nederland als ver daarbuiten.

Haar denkkraft en haar onafhankelijke positie staan buiten kijf. Door steeds opnieuw intensieve samenwerkingsverbanden aan te gaan – met andere architecten, maar ook met kunstenaars, lectoren, programmamakers – ontwikkelt haar vocabulaire zich in hoog tempo.

Ook begint zich een eigen handschrift af te tekenen als ontwerper in engere zin, een stijl die wordt gekenmerkt door robuuste materialen en vormen en een veelvuldig gebruik van driehoeken, wiggen en

diagonalen. Ze refereert aan de symbolen van monumentaliteit en macht, van piramides tot 'stealth' bommenwerpers, maar door daar consequent de menselijke maat aan toe te voegen, ontleemt ze die hun dreigende en totalitaire karakter.

Zo is haar project Jump for Mostar een groots, grijs teken en tegelijk een publieke plek die ruimte laat voor verschillende typen gebruik en gebruikers. Ook haar ontwerp voor kunstbeurs Unfair oogt in eerste instantie monumentaal en hermetisch, maar door een geraffineerd spelen met licht blijkt het zich op verschillende manieren te openen. Hiermee creëert ze haar geheel eigen signatuur van 'Monumentale Menselijkheid'.

jury oordeel

Mačkić heeft een groot en ernstig gevoel voor de Zeitgeist: ze zoekt de grote hedendaagse maatschappelijke thema's op – de zoektocht naar (nationale) identiteit, tegenstellingen tussen bevolkingsgroepen, mechanismen van in- en uitsluiting, vluchtelingen – en reflecteert daarop in woord en ontwerp.

Mačkić kiest als architect en ontwerper nadrukkelijk voor een politieke en maatschappelijke rol. Ze zoekt naar een 'inclusieve architectuur' die een collectieve identiteit versterkt, zonder daarbij de verschillen en geschiedenis te verdoezelen. Ze heelt wonden en herstelt verwoestingen, maar brengt de littekens en schaduwzijden bewust aan het licht. Ze neemt stelling tegen de isolationistische en uitsluitende werking die architectuur, wanneer die zich niet bewust is van haar maatschappelijke rol en consequenties, kan aannemen. Ze creëert nieuwe vormen van publiek domein, die ontmoetingen zoeken en stimuleren.

Maatschappelijke betrokkenheid is voor haar niet vrijblijvend. Ze zet haar persoonlijke geschiedenis bewust in, waardoor haar werk aan kracht en diepgang wint. Ze is een pionier die, zoekend en twijfelend en tegelijk met vastberaden precisie, nieuwe wegen verkent om uit de huidige maatschappelijke impasse te geraken. Voor haar geen villa's of ivoren torens, maar levende monumenten en democratische ruimtes.

Mačkić zoekt met haar werk naar de grote maatschappelijke verhalen die verteld moeten worden. De jury hoort in haar werk de echo's van idealen die gestorven leken – het persoonlijke is politiek –, maar constateert tegelijk dat elke vorm van liefalligheid of softheid haar ontwerpen vreemd is: wat ze maakt is robuust, monumentaal en uitdagend.

Bewust en onverschrokken steekt ze haar hoofd boven het architectuurveld uit. Juist in het huidige politieke tijdsgewricht ziet ze voor de architectuur een belangrijke rol weggelegd: haar uitgesproken ideeën en ontwerpen absorberen en transformeren extreme tegenstellingen tot een gedeelde geschiedenis en een gevoel van gemeenschap, en daarmee legt ze een basis voor onze toekomst.

Tintelend van verwachting kijken wij uit naar de loop die haar verdere werk zal nemen.

kunstbeurs Unfair

kunstbeurs Unfair

Jump for Mostar

Jump for Mostar

Not always | can go outside

"[...] accommodates and supports [these] refugees in a professional manner, and in a safe and liveable environment."

in a myriad of ways through a refined play of light, demonstrating her signature of 'monumental humanity'.

Jury's verdict

Mačkić has an acute sense of the zeitgeist: she seeks pivotal, contemporary social issues – the search for (national) identity,

contradictory positions within populations, inclusion and exclusion mechanisms, refugees – and reflects on them through writing and

design.

As an architect and designer, Mačkić emphatically adopts a political

and social stance. She seeks an 'inclusive architecture' that

strengthens collective identity, without obscuring differences

and history. She heals wounds and renovates that which is devastated,

revealing scars and shadows in the process. She contests architecture's

isolationist and exclusive assumptions, especially when its approach is

inattentive to its social role and consequences. She creates new forms

of the public domain that both seek and stimulate interaction.

Mačkić believes that social engagement is not without obligation. The

deliberate inclusion of her personal history heightens the work's strength

and depth. Probing and doubtful, yet with determined precision, Ma

čkić is a pioneer in exploring new ways to overcome the present-day

impasse in society. She rejects villas and ivory towers in favour of living

monuments and democratic spaces.

Mačkić's work researches underlying social narratives. The jury

recognises the echo of now revised ideals – e.g. the personal is political

– while noting the absence of sweetness or softness in her designs:

what she makes is robust, monumental, and challenging.

Aware and fearless, she raises her head above architecture's parapet.

She sees architecture's continued importance, especially within the

current political climate. Her straightforward ideas and designs absorb

and transform extreme contradictions into a shared history and sense

of community, thus laying a foundation for our future.

We look forward, with anticipation, to the future direction her work

shall take.

With De Baile debating centre, she organised two evenings in which designers, academics, policymakers, and an international audience discussed architecture's role in creating inclusive cities.

With Studio L A, she designed the Lekker Licht exhibition at the Centraal Museum in Utrecht, which ingeniously integrates individual light-based artworks into a more extensive sculptural installation. Made with Lorien Beijert, the spatial design for the Unfair alternative art fair provided young artists with booths to show their work while concurrently allowing the participants to consider each other's practice through the interplay of open and closed walls and diagonal planes. This design resulted in a coulisse effect, with partially overlapping sight lines and accentuating contrasts of depth and light. Studio L A's office is in Lola Lik, a creative hub development adjacent to the old Bijlmer prison that is now an asylum seekers centre. Together with the people of Favela Painting, Mačić and Beijert made two meeting rooms and signage for the refugee centre. For the International Social Housing Festival, they analysed the suitability of this former prison as temporary housing for 600 refugees, proposing to remove bars from the windows, contrary to the wishes of the Agency for the Reception of Asylum Seekers (COA). The tenacity with which they defended this proposal speaks of their dedication to being designers with a social conscious.

monumental Humanity

Arma Mačić designs, researches, writes, teaches, and initiates. She gives lectures and instigates debates on the function and power of public space. She made an impression as a guest speaker during a meeting organised by the Rijksbouwmeester (Chief Government Architect) about the growing social-cultural divide in society and how designers, as well as managers, both nationally and locally, can respond to this. This alone demonstrates design's power because designing is much more than just the making of a design. By focusing on problems and challenges and defining tasks, she directly and indirectly influences spatial design in the Netherlands and beyond. Mačić's analytic capabilities and independent position are beyond doubt. Through frequent, intensive partnerships – with other architects and with artists, lecturers, and programmers – her vocabulary is rapidly developing. A signature design style is also emerging, which is characterised by her use of robust materials and forms and the frequent use of triangles, wedges, and diagonals. She refers to the symbols of monumentality and power, from pyramids to Stealth Bombers, but by insisting on their human dimension, she deprives their imminent and totalitarian character.

Her project Jump for Mostar is both a big grey sign and, at the same time, a public space for different uses and users. Similarly, her design for the Unfair art fair initially looks monumental and hermetic but opens up

background

Arna Mačić was born in Bosnia and Herzegovina in 1988 and grew up in Capljina. When she was five, her parents fled to the Netherlands, where the family found shelter in an asylum seekers centre in Putten. After high school, Mačić studied at the Gerrit Rietveld Academy's Architectural Design department and continued her studies at the Academy of Architecture in Amsterdam. In 2017, she attained her Master of Architecture with a design (made with Loren Beijert) proposing an Institute of Human Rights, an inclusive and democratic place, on Het Plein in The Hague.

While studying at the Rietveld Academy – then aged 19 – she was accepted by RAAAF (Rietveld Architecture-Art-Affordances), where she was closely involved in high-profile projects at home and abroad. She was also an executive architect of The End of Sitting, a design study about standing work. Alongside this, she worked on her book. Last year, she founded Studio LA with Loren Beijert.

work

In 2013, she received a talent development grant from the Creative Industries Fund NL, giving her the opportunity to research her family town, Mostar, and the role architecture played at pivotal moments in the history of the Balkans.

This resulted in *Mortal Cities & Forgotten Monuments*, a publication – as equally beautiful as it is critical – that describes her personal recollections of returning to Bosnia, six years after fleeing, to find a broken, divided city, where Muslims and Catholics live apart from one another, and how she decided to use her skills to bring people together.

In her book, she suggests that the perfect reconstruction of Starč Most – Mostar Old Bridge – which was blown up in the war, was a denial of the war and its consequences. Instead of the form, she focuses on the social use of the former bridge: youngsters from different backgrounds would dive off the twenty-four-meter-high bridge to prove their masculinity. Thus, she designed a monumental seating tribune whose summit can function as a diving platform.

In 2015, the first edition of *Mortal Cities* won both the Best Dutch Book Design and the Design Research category of the Dutch Design Award. Since then, she has spoken at congresses in Stockholm and Beirut about reconstruction architecture in war-torn cities such as Beirut and Aleppo.

Rowan Moore, the architecture critic for *The Guardian*, selected the most recent issue of *Mortal Cities & Forgotten Monuments* for his list of the best architecture books of 2016. Mačić also regularly publishes articles and essays, including guest contributions to *Harvard Design Magazine* and *Kunstlicht*, and lectures internationally. These activities sharpen her thinking and reach a broader, more international audience.

winner

Maaskant Prize for

Young Architects 2017

Arna Maćkić – Studio L A

JURY 2017 Tijl van den Boomen, Elma van Boxel, Michiel van Iersel

The jury awards Arna Maćkić (1988) with the Maaskant Prize for Young Architects 2017 for her quest for an 'inclusive architecture' and new forms of public domain. Arna Maćkić does not design alone, and she also conveys her ideas through writing and public speaking. She is a connecting voice, healing the wounds of the past without brushing away its scars.

introduction

As a jury, we looked at young architects, landscape architects, and urban planners. We sought up-and-coming talent, whose age confines the amount of projects they have realised, but who, through their vision and design strengths, already prove they possess special qualities and offer great promise for the future. Our research encountered many styles, strategies, visions, and expressions. The six designers comprising our eventual shortlist have all contributed, very personally, to the role of the designer: the designer as a choreographer, social engineer, master designer, storyteller, creative entrepreneur, and freethinker. In some respects, these approaches are incomparable. Fortunately, from the outset, one nominee's oeuvre strongly emphasised the personal, socially committed, poetic, diverse, powerful, and intelligent. When we were researching our shortlist, she was aged 29 and still studying at the Amsterdam Academy of Architecture. She has written an award-winning book, worked for a leading office for seven years, founded her own bureau, realised projects, organised public debates, and was appointed as head of the architecture department at the Amsterdam Rietveld Academy. Her name is Arna Maćkić.

The post-war reconstruction of Rotterdam was of great significance in the career of the architect Hugh Maaskant, both personally and professionally. He considered it a privilege to be involved, as an architect, in the rebuilding of his home city. His rational, functional, and dedicated approach shaped Rotterdam, as we know it today. Maaskant's architectural legacy in the city is, therefore, impressive.

Although a formal approach was foremost in his work, he also focused on the social and cultural embedding of architecture through the establishment of the Rotterdam-Maaskant Foundation in 1976. He greatly respected the people who, through informed debate, increased the awareness and experience of the urban environment – a consideration he included in the foundation's objectives. In 1985, the foundation inaugurated the Maaskant Prize for Young Architects: a biennial incentive award for practitioners, under 35, in the fields of architecture, landscape architecture, and urban planning, whose work is of significance, whether realised or not – work that delivers on or contributes to the aforementioned objectives.

Arma Maćkić, co-founder of Studio L A, shall receive the Maaskant Prize for Young Architects on Friday 10 November 2017.

The foundation awards the prize on the recommendation of an independent jury, carefully convened by the board. The 2017 jury is Tjits van den Boomen (journalist and urban investigator), Elma van Boxel (founder of ZUS and Young Maaskant Prize winner 2007), and Michiel van Iersel (Non-Fiction, Failed Architecture).

As with the award's namesake, the reconstruction of devastated cities plays a pivotal role in Arna's work. She embodies, in a very personal way, the concept of 'reconstruction architect' – a title that she, like Maaskant, can take in cultural and social life and its impact on the experience, identification, and memories of the inhabitants of devastated cities. Accordingly, on the jury's recommendation, the Board was able to confer, with great pride and enthusiasm, the 2017 Young Maaskant Prize to Arna Maćkić.

Ahmed Aboutaleb

Chairman of the Board

Rotterdam-Maaskant Foundation

board
Rotterdam-Maaskant foundation

Ahmed Aboutaleb, chair

Willem Sulsters, registrar

Hein van der Loo, treasurer

Pi de Bruijn

Maarten Hajer

Kai van Hasselt

Floor Millikowski

Wies Sanders

Joost Schrijnen

Adriaan van der Staay

winner
Maaskant Prize for
Young Architects 2017
Arna Mačić – Studio L A

